

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. liepos 14 d.*

Sujungtose bylose C-65/02 P ir C-73/02 P

dėl 2002 m. vasario 28 d. pagal Teisingumo Teismo EAPB statuto 49 straipsnį
pateiktų dviejų apeliacinių skundų

ThyssenKrupp Stainless GmbH, anksčiau *Krupp Thyssen Stainless GmbH*,
atstovaujama advokato M. Klusmann,

ieškovė byloje C-65/02 P,

ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA, anksčiau *Acciai Speciali Terni SpA*,
atstovaujama advokatų A. Giardina ir G. Di Tommaso, nurodžiusi adresą
dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė byloje C-73/02 P,

* Proceso kalbos: vokiečių ir italų.

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai A. Whelan, padedamo advokato H.-J. Freund (C-65/02 P) ir A. Whelan ir V. Superti, padedamų advokato A. Dal Ferro (C-73/02 P), nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts ir S. von Bahr (pranešėjas),

generalinis advokatas P. Léger,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2004 m. spalio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima ši

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniais *ThyssenKrupp Stainless GmbH* (toliau – *TKS*) ir *ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA* (toliau – *AST*) prašo panaikinti 2001 m. gruodžio 13 d. Europos Bendrijų pirmosios instancijos teismo sprendimą sujungtose bylose *Krupp Thyssen Stainless* ir *Acciai speciali Terni prieš Komisiją* (T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo Pirmosios instancijos teismas tik iš dalies patenkino jų ieškinius su prašymu panaikinti 1998 m. sausio 21 d. Komisijos sprendimą 98/247/EAPB dėl EAPB sutarties 65 straipsnyje numatytos procedūros taikymo (byla IV/35.814 — Papildomas lydinio mokestis) (OL L 100, p. 55, toliau — ginčijamas sprendimas).

Bylos faktai

- 2 Skundžiamame sprendime išdėstyti faktai, dėl kurių buvo paduotas ieškinys Pirmosios instancijos teisme ir kurie yra aktualūs priimant šį sprendimą, galima reziumuoti taip.
- 3 *TKS* yra 1995 m. sausio 1 d., sujungus *Fried Krupp AG Hoesch-Krupp*, (toliau – *Krupp*) ir *Thyssen Stahl AG* (toliau – *Thyssen*) rūgštims ir aukštomis temperatūroms atsparių plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių verslą, pagal Vokietijos teisę įsteigta bendrovė. *TKS* iš pradžių buvo vadinama *KruppThyssen Nirosta GmbH*, o vėliau, nuo 1997 m. rugsėjo mėn. – *Krupp Thyssen Stainless GmbH*.

- 4 *AST*, anksčiau *Acciai Speciali Terni SpA*, pagal Italijos teisę įsteigta bendrovė, kurios viena iš pagrindinių veiklos rūšių yra plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių gamyba, buvo įkurta 1994 m. sausio 1 dieną. 1994 m. gruodžio 21 d. Europos Bendrijų Komisija kelioms bendrovėms, tarp jų *Krupp* ir *Thyssen*, leido bendrai įsigyti *AST*. 1995 m. gruodžio mėnesį *Krupp* dalis *AST* išaugo nuo 50 % iki 75 %, o 1996 m. gegužės 10 d. ji tapo 100 %. Vėliau *Krupp* visas *AST* akcijas perleido *TKS*.
- 5 Pasirodžiusios informacijai specializuotojoje spaudoje ir vartotojų skundams, 1995 m. kovo 16 d. Europos Bendrijų Komisija pagal EAPB 47 straipsnį paprašė daugelio nerūdijančio plieno gamintojų pateikti informacijos apie jų įvykdytą bendrą kainų padidinimą, vadinamą „papildomu lydinio mokesčiu“.
- 6 Papildomas lydinio mokestis yra kainos priedas, kuris, apskaičiuotas atsižvelgiant į lydinio komponentų kainas, pridedamas prie bazinės nerūdijančio plieno kainos. Nerūdijančio plieno gamintojų naudojamų lydinio komponentų (nikelio, chromo ir molibdeno) kaina sudaro didelę gamybos sąnaudų dalį. Šių komponentų kainos labai smarkiai kinta.
- 7 1995 m. gruodžio 19 d. Komisija, remdamasi surinkta informacija, 19 įmonių nusiuntę pranešimą apie kaltinimus (toliau – pirmasis pranešimas apie kaltinimus).
- 8 1996 m. gruodžio mėnesį ir 1997 m. sausio mėnesį Komisijai atlikus patikrinimą vietoje, kai kurių bendrovių atstovai arba advokatai pranešė norintys su ja bendradarbiauti. *TKS* ir *AST*, atitinkamai 1996 m. gruodžio 17 d. ir 1997 m. sausio 10 d. išsiuntė Komisijai tai patvirtinančius pareiškimus.

- 9 1997 m. balandžio 24 d. Komisija šioms įmonėms ir *Thyssen* išsiuntė naują pranešimą apie kaltinimus, kuris pakeitė 1995 m. gruodžio 19 d. pranešimą apie kaltinimus (toliau – antrasis pranešimas apie kaltinimus).
- 10 1997 m. liepos 23 d. pranešimu *TKS* sutiko prisiimti atsakomybę už nuo 1993 metų *Thyssen* atliktus veiksmus, nors šios bendrovės plokščiųjų nerūdijančio plieno produktų gamybos verslas *TKS* buvo perduota tik nuo 1995 m. sausio 1 dienos.
- 11 1998 m. sausio 21 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.
- 12 Šiame sprendime nurodoma, kad 1993 m. nerūdijančio plieno lydinio komponentų kainos labai smuko. Kai nuo 1993 m. rugsėjo mėnesio išaugo nikelio kainos, gamintojų marža labai sumažėjo. Reaguodami į susidariusią padėtį, dauguma plokščiųjų plieno produktų gamintojų 1993 m. gruodžio 16 d. Madride vykusiame susitikime (toliau – Madrido susitikimas) nusprendė kartu pakelti savo produktų kainas, pakeičiant papildomo lydinio mokesčio skaičiavimo formulę. Buvo nuspręsta nuo 1994 m. vasario 1 d. papildomą lydinio mokestį skaičiuoti pagal formulę, kuri buvo paskutinį kartą naudota 1991 m., ir nustatyti, kad visi gamintojai referencinėmis kainomis turėtų laikyti 1993 m. rugsėjo mėnesį, kai nikelio kaina buvo žemiausia per visą istoriją, buvusias lydinio komponentų kainas.
- 13 Ginčijamame sprendime nurodoma, kad visi gamintojai nuo 1994 m. vasario 1 d., parduodami savo produkciją Europoje, išskyrus Ispaniją ir Portugaliją, taikė papildomą lydinio mokestį, apskaičiuotą pagal nustatytas naujas referencines kainas.

14 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija nusprendė, kad *Compañía española para la fabricación de aceros inoxydables SA* (toliau – *Acerinox*), *ALZNV*, *AST*, *Avesta Sheffield AB* (toliau – *Avesta*), *Krupp* bei *Thyssen*, nuo 1995 m. sausio 1 d. tapusi *TKS*, ir *Ugine SA*, dabar *Usinor SA* (toliau – *Usinor*), nuo 1993 m. gruodžio mėn. iki 1996 m. lapkričio mėn. *Avesta* atveju ir iki ginčijamo sprendimo priėmimo visų kitų įmonių atveju, pakoreguodamos ir suderintai taikydamos naujas apskaičiuojant papildomą lydinio mokestį naudojamas referencines kainas pažeidė EAPB sutarties 65 straipsnio 1 dalį. Komisijos teigimu, šiais veiksmais buvo siekiama apriboti ir iškreipti normalią konkurenciją bendrojoje rinkoje, ir jie sukėlė tokias pasekmes.

15 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje buvo paskirtos tokios baudos:

— <i>Acerinox</i>	3 530 000 ekiu,
— <i>ALZ NV</i>	4 540 000 ekiu,
— <i>AST</i>	4 540 000 ekiu,
— <i>Avesta</i>	2 810 000 ekiu,
— <i>Krupp Thyssen Nirosta GmbH</i>	8 100 000 ekiu ir
— <i>Usinor</i>	3 860 000 ekiu.

Ieškiniai Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

- 16 *TKS* ir *AST* atitinkamai 1998 m. kovo 11 d. ir 1998 m. kovo 13 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje pateikė ieškinius, kuriuose prašė panaikinti joms skirtas ginčijamo sprendimo dalis arba, nepatenkinus šio prašymo, labai sumažinti šiuo sprendimu joms paskirtas baudas.
- 17 Skundžiamu sprendimu Pirmosios instancijos teismas:
- sujungė bylas T-45/98 ir T-47/98, kad būtų priimtas galutinis sprendimas,
 - panaikino ginčijamo sprendimo 1 straipsnį tiek, kiek jame nustatyta atsakomybė už *Thyssen* atliktus veiksmus tenka *TKS*,
 - nustatė 4 032 000 eurų pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnį *TKS* ir *AST* mokėtinos baudos dydį,
 - atmetė likusias abiejų ieškinių dalis,
 - byloje T-45/98 nurodė *TKS* ir Komisijai padengti savo bylinėjimosi išlaidas,

- byloje T-47/98 nurodė *AST* padengti savo ir du trečdalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų, o Komisijai padengti trečdalį savo bylinėjimosi išlaidų.

Šalių prašymai ir apeliacinių skundų pagrindai

18 Byloje C-65/02 P *TKS* Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti skundžiamo sprendimo dalį, kuria atmetamas jos ieškinys,
- pakeisti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį ir jos atžvilgiu nustatytą pažeidimo trukmę,
- atitinkamai sumažinti skundžiamo sprendimo 2 straipsnyje jai paskirtą baudą,
- nepatenkinus šių dviejų prašymų, grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui,
- atmesti priešpriešinį Komisijos apeliacinį skundą ir

- priteisti iš jos apeliacinio proceso ir priešpriešinio apeliacinio proceso bylinėjimosi išlaidas.

19 Šioje byloje Komisija Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą,
- nepatenkinus šio prašymo, jei skundžiamas sprendimas būtų panaikintas, atmesti prašymą dėl baudos sumažinimo,
- panaikinti skundžiamo sprendimo dalis, kuriose Pirmosios instancijos teismas:
 - i) panaikino ginčijamo sprendimo 1 straipsnį, kuriame buvo nustatyta, kad atsakomybė už *Thyssen* atliktus veiksmus tenka *TKS*;
 - ii) sumažino *TKS* ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje paskirtą baudą iki žemesnės kaip 7 596 000 eurų ribos;
 - iii) nurodė Komisijai padengti savo bylinėjimosi išlaidas;
- priteisti iš *TKS* bylinėjimosi Teisingumo Teisme išlaidas.

20 Byloje C-73/02 P *AST* Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti tą skundžiamo sprendimo dalį, kuria patvirtinamas ginčijamas sprendimas skirti jai fiksuoto dydžio baudą, nors ji buvo *TKS* grupės, kuriai taip pat skirta fiksuoto dydžio bauda, narė,
- nepatenkinus šio prašymo, panaikinti skundžiamo sprendimo dalį, kurioje patvirtinamas ginčijamo sprendimo 1 straipsnis, nustatantis, kad konkurencijos taisyklių pažeidimas, kuriuo ji yra kaltinama, truko iki ginčijamo sprendimo priėmimo dienos,
- panaikinti skundžiamo sprendimo dalį, kurioje nepatenkinamas jos prašymas papildomai sumažinti baudą 40 % dėl to, kad ji bendradarbiavo administracinės procedūros metu, ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

21 Šioje byloje Komisija Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą,
- nepatenkinus šio prašymo, jei vienas ar keli skundžiamo sprendimo punktai būtų panaikinti, atmesti prašymą dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo ir

— priteisti iš *AST* bylinėjimosi išlaidas.

22 *TKS* savo apeliacinį skundą grindžia trimis pagrindais:

— teisės klaida vertinant pažeidimo trukmę,

— klaidingu baudos apskaičiavimu ir

— teisės klaida vertinant *TKS* bendradarbiavimo tyrimo procedūros metu poveikį baudos sumažinimui.

23 *AST* savo apeliacinį skundą grindžia taip pat trimis pagrindais:

— teisės klaida paskyrus jai baudą, nors ji buvo *TKS* grupės narė,

— teisės klaida vertinant pažeidimo trukmę ir

— vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų pažeidimu mažinant baudą.

24 Komisija savo priešpriešinį apeliacinį skundą taip pat grindžia trimis pagrindais:

- tam tikrų dokumentų iškraipymu ir teisės klaida vertinant *Thyssen* atsakomybės perdavimą *TKS*,
- klaidingu sąlygų, keliamų teisei į gynybą užtikrinti, vertinimu ir
- vertinimo klaida, sprendžiant dėl teisės į gynybą pažeidimo.

Dėl bylų sujungimo

25 Dėl šio klausimo išklausius bylos šalis ir generalinį advokatą, atsižvelgiant į tai, kad šios bylos yra susijusios, pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 43 straipsnį reikia jas sujungti, kad sprendimas būtų priimamas bendrai.

Dėl *TKS* ir *AST* apeliacinių skundų

26 Kadangi trys *TKS* ir *AST* apeliacinių skundų pagrindai iš esmės vienodi, juos reikia nagrinėti kartu ir prireikus nagrinėjant kiekvieną pagrindą atsižvelgti į konkrečius niuansus, kuriais rėmėsi viena ar kita ieškovė.

Dėl apeliacinių skundų pagrindo, grindžiamo teisės klaida vertinant pažeidimo trukmę

Šalių argumentai

- 27 *TKS* kaip pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, o *AST* kaip antrąjį apeliacinio skundo pagrindą nurodo, kad pažeidimas truko ne ketverius metus, t. y. nuo Madrido susitikimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo dienos, o, priešingai nei nusprendė Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 182 punkte, jis buvo vienkartinis. Pažeidimas prasidėjo įvykus šiam susitikimui ir tetruko kelias savaites.
- 28 *TKS* ir *AST* pabrėžia, kad kiekviena įmonė savarankiškai nustatė savo kainas, – tai paliudija kainų svyravimai. Nuspręsdamos nekeisti papildomo lydinio mokesčio referencinės kainos, jos veikė savarankiškai ir nederindamos veiksmų. Jos mano, kad Pirmosios instancijos teismas, pirmiausia 178 skundžiamo sprendimo punkte, neteisingai motyvavo savo išvadą dėl pažeidimo trukmės.
- 29 Be to, *TKS* ir *AST* priekaištauja Pirmosios instancijos teismui, kad jis neatsižvelgė į Komisijos klaidą, kuri administracinės procedūros metu joms aiškiai nepranešė mananti, jog kartelis tebesitęsia. Nepranešdama šios informacijos, Komisija pažeidė šių dviejų įmonių teisėtus lūkesčius.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 30 *TKS* ir *AST* nurodytą apeliacinių skundų pagrindą sudaro dvi dalys. Pirmoji dalis susijusi su informacijos, iš kurios galima nustatyti kartelio trukmę, vertinimu, o antra – su tariamu teisėtų šių įmonių lūkesčių pažeidimu.

- 31 Dėl pirmosios apeliacinių skundų pagrindo dalies Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 174 punkte teisingai nurodė, kad Komisija privalo įrodyti ne tik pažeidimo egzistavimą, bet ir jo trukmę.
- 32 Pirmiausia Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 176 punkte priminė, kad kartelio tikslas buvo užtikrinti, jog plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių gamintojai, apskaičiuodami papildomą lydinio mokestį, naudotų vienodas referencines kainas ir taip pakeltų savo galutines kainas. Savo sprendimo 177 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad iš ginčijamo sprendimo aišku, jog kartelis prasidėjo per Madrido susitikimą ir kad Europoje, išskyrus Ispaniją ir Portugaliją, *TKS*, *AST* ir kitos kartelio narės nuo 1994 m. vasario 1 d., parduodamos savo produkciją, iš tiesų taikė papildomą lydinio mokestį, apskaičiuojamą pagal formulę, grindžiamą per šį susitikimą nustatytais dydžiais.
- 33 Galiausiai skundžiamo sprendimo 178 punkte Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad *TKS* ir *AST* neginčijo, jog referencinės kainos, dėl kurių buvo susitarta per šį susitikimą, nebuvo pakeistos iki pat ginčijamo sprendimo priėmimo. Iš to Pirmosios instancijos teismas tame pačiame punkte padarė išvadą, kad, kadangi šios bendrovės tebetaikė sutartas referencines kainas, aplinkybė, jog nebuvo priimta jokio aiškaus sprendimo dėl šio kartelio trukmės, neįrodo, kad kartelis buvo ne tęstinis, o vienkartinis.
- 34 Reikia pastebėti, kad išvada, kurią Pirmosios instancijos teismas padarė skundžiamo sprendimo 178 punkte, yra faktų vertinimas, kurio negalima ginčyti per apeliacinį procesą, jei nėra duomenų, kad buvo iškraipyti įrodymai ar padaryta teisės klaidų nagrinėjant faktus.

- 35 Šiuo atžvilgiu *TKS* ir *AST* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į kitus įrodymus, įrodančius, kad 1994–1998 m. kartelio nebuvo, t. y. į skirtingas jų kainas ir paralelinius veiksmus.
- 36 Vis dėlto manytina, kad šios aplinkybės yra visiškai nereikšmingos ir jų nepakanka, kad būtų galima ginčyti Pirmosios instancijos teismo vertinimą.
- 37 Pirma, kaip skundžiamo sprendimo 179 punkte teisingai nurodė Pirmosios instancijos teismas, argumentas dėl skirtingų *TKS* ir *AST* jų klientams taikytų kainų ir jų svyravimų, kurie, kaip teigiama, įrodo, kad rinkoje jos veikė savarankiškai ir nederindamos veiksmų, nereikšmingas. Šios kainos yra galutinės plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių kainos, kurias taiko šios įmonės. Tačiau tai, kad šios kainos skyrėsi, ir tai, kad šios dvi įmonės jas taikė skirtingu aptariamo laikotarpio metu, jokių būdu nesuteikia pagrindo atmesti Komisijos ir Pirmosios instancijos teismo išvados, kad šios kainos daugiausia buvo kartelio, nustatančio esminę jų sudedamąją dalį, t. y. papildomą lydinio mokesčių, pasekmė.
- 38 Antra, argumentas dėl tariamų paralelinių veiksmų taip pat neleidžia ginčyti išvados dėl kartelio tęstinumo, nes tinkamesnis kitas paaiškinimas. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 180 punkte pagrįstai galėjo konstatuoti, kad tai, jog šios įmonės, taikydamos papildomo lydinio mokesčio apskaičiavimo formulę, naudojo tas pačias referencines kainas, paaiškinama tuo, kad buvo taikomos 1993 m. gruodžio mėn. vykusių gamintojų diskusijų metu bendrai nustatytos referencinės kainos.

- 39 Todėl darytina išvada, kad Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos skundžiamo sprendimo 174–184 punktuose konstatuodamas, kad Komisija galėjo pagrįstai manyti, jog pažeidimas truko ketverius metus, t. y. nuo Madrido susitikimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo dienos, ir kad skundžiamas sprendimas pakankamai motyvuotas.
- 40 Dėl antrosios apeliacinių skundų pagrindo dalies, kurioje nurodomas tariamas *TKS* ir *AST* teisėtų lūkesčių pažeidimas, pažymėtina, kad, priešingai nei teigia *TKS* su *AST*, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 215 punkte nusprendė, jog Komisijos negalima kaltinti darius prielaidą, kad pažeidimas tęstinis, tačiau neinformavus apie tai šių įmonių administracinės procedūros metu. Savo vertinimą Pirmosios instancijos teismas pagrindė visų pirma nurodydamas, kad antrojo pranešimo apie kaltinimus 50 punkte Komisija pabrėžia, jog „susitarimas buvo sudarytas per Madrido susitikimą ir tęsiasi nuo to laiko“.
- 41 Be to, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką teisėtų lūkesčių principu negali remtis asmuo, kaltas dėl akivaizdaus galiojančių teisės aktų pažeidimo (1991 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-96/89, Rink. p. I-2461, 30 punktas). Todėl, kaip teisingai pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 112 punkte, įmonė, kurį sąmoningai ėmėsi konkurenciją pažeidžiančių veiksmų, negali remtis šio principo pažeidimu, motyvuodama tuo, kad Komisija jai nepakankamai aiškiai nurodė, jog jos veiksmai sudaro pažeidimą.
- 42 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad *TKS* ir *AST* apeliacinių skundų pagrindas dėl pažeidimų, kuriais jos kaltinamos, trukmės atmetinas kaip nepagrįstas.

Dėl apeliacinių skundų pagrindo, grindžiamo teisės klaida papildomai nesumažinus paskirtos baudos

- 43 Kaip trečiąjį savo apeliacinių skundų pagrindą *TKS* ir *AST* nurodo, kad, kadangi jos pripažino faktus, kuriais buvo grindžiamas ginčijamas sprendimas, kaip Pirmosios instancijos teismas konstatavo ginčijamo sprendimo 262 ir 268 punktuose, bauda joms turėjo būti sumažinta tiek pat, kiek ir įmonėms, kurios aiškiai pripažino ir patį pažeidimo faktą. Jos teigia, kad šių įmonių negalima skirtingai vertinti, atsižvelgiant į bendradarbiavimo su Komisija laipsnį, ir jų elgesys negali nulemti skirtingo paskirtų baudų sumažinimo.
- 44 *TKS* ir *AST* teigia, kad iš Komisijos pranešimo dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4), bei iš ankstesnės šio pranešimo versijos (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) aišku, kad baudai sumažinti pakanka, kad atitinkamos įmonės pateiktų įrodymus ir taip pripažintų faktines aplinkybes. Nebūtina, kad įmonės pateiktų teisinį šių aplinkybių vertinimą ir taip prisipažintų dalyvavusios darant pažeidimą. Tik Komisijai priklauso atlikti teisinį faktų vertinimą ir konstatuoti padarytą pažeidimą.
- 45 Todėl Komisija negali papildomai sumažinti baudos įmonei, kuri sutiko su teisiniu faktų įvertinimu ar aiškiai prisipažino dalyvavusi darant pažeidimą. Toks baudos sumažinimas pažeistų teisę į gynybą, nes galiausiai reikėtų tų įmonių, kurios nusprendžia gintis ginčydamos pažeidimo egzistavimą, nubaudimą.

- 46 Be to, *TKS* teigia, kad nurodydama, jog savarankiškai priėmė sprendimus, ji neginčijo dalyvavusi pažeidime, šiuo atveju – derinusi veiksmus. *AST* tvirtina ginčijusi tik „susitarimo“ kvalifikavimą, bet ne tai, kad kartelis pažeidė konkurencijos taisykles.
- 47 Todėl *TKS* ir *AST* mano, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 260–281 punktuose, atsisakydamas papildomai sumažinti joms skirtą baudą, kaip ji buvo sumažinta *Usinor* ir *Avesta*, padarė teisės klaidą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 48 Siekiant išsiaiškinti, ar Pirmosios instancijos teismas, sumažindamas *TKS* ir *AST* skirtą baudą mažiau nei *Usinor* ir *Avesta* skirtas baudas, padarė teisės klaidą, reikia vadovautis Teisingumo Teismo praktika dėl Komisijos įgaliojimų vykdant išankstinius tyrimus ir administracines procedūras, atsižvelgiant į pareigą užtikrinti teisę į gynybą.
- 49 Pagal 1989 m. spalio 18 d. Sprendimą *Orkem prieš Komisiją* (374/87, Rink. p. 3283, 34 ir 35 punktai) Komisija turi teisę įpareigoti įmonę pateikti visą informaciją apie Komisijos žinomus faktus, tačiau ji negali įpareigoti įmonės pateikti atsakymus, kuriuose tokia įmonė turėtų pripažinti pažeidimą, kurį turi įrodyti Komisija.

- 50 Nors Komisija negali priversti įmonės prisipažinti dalyvavus darant pažeidimą, tačiau tai netrukdo jai nustatant baudos dydį atsižvelgti į tai, kad įmonė savo gera valia suteikė pagalbą išaiškinant pažeidimą.
- 51 Šiuo atžvilgiu iš 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Finnboard prieš Komisiją* (C-298/98 P, Rink. p. I-10157), ypač iš jo 56, 59 ir 60 punktų, išplaukia, kad Komisija, nustatydamą baudos dydį, gali atsižvelgti į įmonės suteiktą pagalbą, padėjusią lengviau nustatyti pažeidimą, ypač į jos prisipažinimą dalyvavus darant pažeidimą. Komisija jai padėjusiai įmonei gali labai sumažinti baudą, o įmonei, kuri tik neneigė pagrindinių faktinių aplinkybių, kuriomis Komisija grindė savo kaltinimus, baudą sumažinti galima daug mažiau.
- 52 Kaip savo išvados 140 punkte nurodė generalinis advokatas, prisipažinimas dėl inkriminuojamo pažeidimo yra visiškai savanoriškas atitinkamos įmonės aktas. Ji visiškai nėra įpareigota prisipažinti dalyvavusi kartelyje.
- 53 Todėl darytina išvada, kad tai, jog sprendimą, ar skirti mažesnę baudą, Komisija atsižvelgia į įmonės bendradarbiavimą su ja, įskaitant ir pažeidimo pripažinimą, nėra teisės į gynybą pažeidimas.
- 54 Būtent taip reikia suprasti bendradarbiavimo pranešimą, ypač jo D dalį, kurioje numatoma, kad Komisija baudą įmonei gali sumažinti 10–50 %, lyginant su bauda, kuri būtų paskirta visai nebendradarbiaujant, ypač jei įmonė praneša Komisijai neginčijanti faktų, kuriais pastaroji grindžia savo kaltinimus. Todėl galimas įmonės

bendradarbiavimas, dėl kurio gali būti sumažinta jai skiriama bauda, nėra tik faktų pripažinimas, bet ir prisipažinimas dalyvavus pažeidime.

- 55 Šiuo atveju Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 261 punkte konstatavo, kad pagal ginčijamą sprendimą tik *Usinor* ir *Avesta* pripažino suderintus veiksmus, o *TKS* ir *AST* ginčijo suderintų veiksmų buvimą ir todėl nepripažino pažeidimo. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad iš to Komisija padarė išvadą, jog *TKS* ir *AST* bendradarbiavo mažiau nei *Usinor* ir *Avesta*, todėl nebuvo pagrindo *TKS* ir *AST* baudą sumažinti tiek pat kiek ir *Usinor* ir *Avesta*.
- 56 Dėl *TKS* Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 263 punkte patikslino, kad ji teigė savarankiškai priėmusi sprendimus dėl papildomo lydinio mokesčio. To paties sprendimo 264 punkte Pirmosios instancijos teismas iš to teisingai, nepadarydamas teisės klaidos, padarė išvadą, kad taip *TKS*, nors aiškiai to ir nepareikšdama, neabejotinai leido suprasti, kad nebuvo patenkinti suderintiems veiksmams konstatuoti būtini koordinavimo ir bendradarbiavimo kriterijai. Skundžiamo sprendimo 266 punkte Pirmosios instancijos teismas iš to padarė išvadą, kad negalima pripažinti, jog ši įmonė aiškiai prisipažino dalyvavusi darant pažeidimą.
- 57 Dėl *AST* Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 268 punkte nurodė, kad ji, nors pripažino faktus, kuriais Komisija grindė savo poziciją, nepripažino suderintų veiksmų fakto.
- 58 Todėl reikia pripažinti, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 269 punkte pagrįstai atmetė *AST* argumentą, jog toks pripažinimas išplaukė iš fakto, kad ji neginčijo, jog jos elgesys gali būti kvalifikuojamas kaip suderinti veiksmai. To

paties sprendimo 270 punkte Pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė skirtumą tarp aiškaus pažeidimo pripažinimo ir jo neginčijimo, kuris nepalengvina Komisijos užduoties nustatyti ir nutraukti Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimus.

- 59 Reikia pridurti, kad Pirmosios instancijos teismas pagrįstai vadovavosi 1996 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo, nes jo 2002 m. versija priimant sprendimą dar nebuvo išleista. Šiuo požiūriu skundžiamo sprendimo 275 punkte Pirmosios instancijos teismas taip pat pagrįstai nusprendė, kad aplinkybė, jog šiame pranešime aiškiai numatoma galimybė pripažinti pažeidimą pakankamai ankstyvoje procedūros stadijoje, neužkerta kelio tokio pripažinimo padaryti vėliau – prieš pateikiant pranešimą apie kaltinimus arba jį jau pateikus, ir taip pat nesudaro kliūčių Komisijai sumažinti baudą atsižvelgus į tokį prisipažinimą.

- 60 Šiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad Pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, jog aiškiai pripažinus pažeidimą bauda gali būti sumažinta papildomai, o kadangi *TKS* ir *AST* aiškiai neprisipažino, šių dviejų įmonių bendradarbiavimo su Komisija pobūdis nebuvo pakankamas, kad joms skirtą baudą galima būtų sumažinti tiek pat, kiek ji buvo sumažinta *Usinor* ir *Avesta*.

- 61 Iš to darytina išvada, kad pagrindas, grindžiamas atsisakymu daugiau sumažinti *TKS* ir *AST* paskirtą baudą, atmetinas kaip nepagrįstas.

Dėl apeliacinių skundų pagrindo, grindžiamo teisės klaida taikant baudą

Šalių argumentai

- 62 *TKS* kaip antrąjį apeliacinio skundo pagrindą, o *AST* kaip pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą nurodo, jog Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 189–192 punktuose padarė teisės klaidą, nes skirdamas baudą neatsižvelgė į tai, kad baudos paskyrimo dieną, 1998 m. sausio 21 d., šie trys subjektai, t. y. *TKS*, plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių gamybos padalinys, anksčiau priklausęs *Thyssen*, ir *AST*, priklausė tai pačiai įmonių grupei ir buvo vienas ūkio subjektas, kuriam vadovavo *TKS*.
- 63 *TKS* ir *AST* teigia, kad kai fiksuota bauda apskaičiuojama vieningai, Komisija šią baudą privalo skirti ūkio subjektui. Skirdama baudas kiekvienam iš *TKS* grupės subjektų atskirai, ji iš tiesų paskyrė tris kartus didesnę baudą nei kitoms suinteresuotosioms įmonėms, t. y. *Acerinox*, *ALZ NV*, *Avesta* ir *Usinor*.
- 64 *AST* priduria, kad dviejų skirtingų baudų paskyrimas *TKS* ir jai pačiai yra nepagrįstas atsižvelgiant į 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* (T-354/94, Rink. p. II-2111), nes *TKS*, įsigydama visas *AST* akcijas, žinojo, kad ši dalyvavo kartelyje, kuriame dalyvavo ir ji pati, ir laikotarpis, kurį, įsigaliojus karteliui, *AST* buvo nepriklausoma, buvo labai trumpas.

- 65 *TKS* teigia, kad netirdamas *TKS* ir *AST* ryšio ir neatsakydamas į jos ieškinio pagrindą dėl grupės, kurią ji sudarė kartu su anksčiau *Thyssen* priklausiusiu plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių gamybos padaliniu, bei skirdamas atskiras baudas jai ir *Thyssen*, Pirmosios instancijos teismas atsisakė suteikti teisinę apsaugą ir nepakankamai motyvavo šią skundžiamo sprendimo dalį.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 66 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 189 ir 191 punktuose teisingai nusprendė, jog įmonės atsakomybė už konkurencijos teisės pažeidimą priklauso nuo to, ar ši įmonė veikė savarankiškai, ar paprasčiausia vykdė motininės bendrovės nurodymus. Pirmosios instancijos teismas 189 punkte teisingai nurodė, kad pastaruoju atveju konkurenciją pažeidžiantis įmonės elgesys gali būti priskirtas motininei bendrovei.
- 67 Tačiau kai tos pačios grupės įmonės kartelyje dalyvavo savarankiškai, Komisija kiekvienai iš jų gali skirti baudą, atsižvelgdama į fiksuoto dydžio baudą.
- 68 Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 191 punkte konstatavo, kad *TKS* ir *AST* neneigė per visą kartelio egzistavimo laikotarpį veikusios savarankiškai, ir ši jo išvada nėra ginčijama nė viename iš apeliacinių skundų. Iš to darytina išvada, kad Komisija kiekvienai iš šių įmonių galėjo skirti fiksuotą baudą ir baudą, kurios dydis priklauso nuo pažeidimo trukmės, ir iš kiekvienos iš šių įmonių reikalauti bendros baudos sumos, gautos sudėjus pirmiau minėtas baudas, nes nuo

kartelio pradžios abi šios įmonės buvo savarankiški juridiniai asmenys. Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas nesuklydo, skundžiamo sprendimo 192 punkte konstatuodamas, kad *AST* ir *TKS* argumentas, jog Komisija visai įmonių grupei turėjo skirti vieną fiksuoto dydžio baudą, yra nepriimtinas.

- 69 Dėl *AST* argumento, grindžiamo minėtu sprendimu *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* (T-354/94, Rink. p. II-2111), pakanka priminti, kad Teisingumo Teismas panaikino tą jo punktą, kuriuo remiasi *AST*. Teisingumo Teismas nusprendė, kad aplinkybės, jog motininė bendrovė negalėjo nežinoti, jog jos įsigytos antrinės įmonės dalyvavo susitarime, nes ji ir pati jame dalyvavo, nepakanka tam, kad jai būtų galima priskirti atsakomybę už šių bendrovių prieš jas įsigyjant padarytus pažeidimus (žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 39 punktas).
- 70 Dėl *TKS* kaltinimo Pirmosios instancijos teismui neatsakius į jos argumentą, kad *TKS* ir *Thyssen* anksčiau priklausęs plokščiųjų nerūdijančio plieno gaminių gamybos padalinys sudarė grupę, reikia konstatuoti, kad, kaip savo išvados 91 ir 93 punktuose nurodė generalinis advokatas, Pirmosios instancijos teismas, siekdamas proceso ekonomijos, galėjo šio argumento atskirai nenagrinėti. Kadangi Pirmosios instancijos teismas, pripažindamas *TKS* ieškinio pagrindą, grindžiamą jos teisės būti išklaustyta dėl *Thyssen* veiksmų pažeidimu, jau buvo panaikinęs ginčijamo sprendimo 1 straipsnio dalį, kurioje *TKS* buvo priskiriamas *Thyssen* padarytas pažeidimas, ir atitinkamai sumažino to paties sprendimo 2 straipsnyje *TKS* paskirtą baudą, jis neprivalėjo nagrinėti kito pagrindo, kuriuo buvo siekiama tokio paties rezultato.
- 71 Todėl apeliacinių skundų pagrindas dėl klaidos paskiriant fiksuotą baudą atmestinas kaip nepagrįstas.
- 72 Kadangi nė vienas iš *AST* ir *TKS* apeliacinių skundų pagrindų nepagrįstas, šie apeliaciniai skundai atmestini.

Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo

Dėl pirmojo priešpriešinio apeliacinio skundo pagrindo, grindžiamo įrodymų iškreipimu ir teisės klaida vertinant Thyssen atsakomybės perkėlimą TKS

Šalių argumentai

- 73 Komisija teigia, kad Pirmosios instancijos teismas per siaurai išaiškino 1997 m. liepos 23 d. pareiškimą, kuriame *TKS* sutiko priimti atsakomybę už nuo 1993 metų *Thyssen* inkriminuojamus veiksmus, nors jos plokščiųjų nerūdijančio plieno produktų gamybos verslas *TKS* buvo perduotas tik nuo 1995 m. sausio 1 dienos.
- 74 Komisija teigia, kad Pirmosios instancijos teismas iškreipė šio pranešimo turinį, skundžiamo sprendimo 64 punkte, klaidingai nuspręsdamas, kad jo negalima aiškinti taip, jog *TKS* ne tik prisiėmė atsakomybę, bet ir atsisakė savo teisės būti išklausyta dėl *Thyssen* veiksmų.
- 75 Komisija mano, kad Pirmosios instancijos teismas išsamiai neišnagrinėjo dokumentų, nulėmusių 1997 m. liepos 23 d. pareiškimo pateikimą, ir taip iškreipė jų turinį.

- 76 Ji taip pat teigia, kad *TKS* atsakyme į pirmąjį pranešimą apie kaltinimus ir 1996 m. gruodžio 17 d. laiške pateikė paaiškinimus ne tik savo, bet ir *Thyssen* vardu dėl pastarosios iki 1995 m. sausio 1 d. atliktų veiksmų. Be to, atsakyme į antrąjį pranešimą apie kaltinimus *TKS* pateikė nuorodą į 1996 m. gruodžio 17 d. laišką, kuriame rašoma apie šiuos veiksmus. *Thyssen*, atsakydama į abu pranešimus apie kaltinimus, tiesiog darė nuorodą į *TKS* pastabas, o pats atsakymas buvo pateiktas tik iš „labai didelio atsargumo“. Galiausiai *Thyssen* teigė, kad Komisija tuo pačiu metu negali vykdyti prieš *TKS* ir ją pačią pradėtų procedūrų.
- 77 Komisija priduria, kad antrajame pranešime apie kaltinimus patikslinama, jog *TKS* prisiėmė atsakomybę už veiksmus, kuriuos *Thyssen* atliko dar prieš *TKS* perimant jos veiklą, t. y. prieš 1995 m. sausio 1 d., taip pat, kaip ji buvo prisiėmusi atsakomybę už *Krupp* atliktus veiksmus.
- 78 Komisija teigia, kad faktas, jog antrasis pranešimas apie kaltinimus buvo atskirai nusiųstas ir *TKS*, ir *Thyssen* ir jog abi įmonės į jį atsakė atskirai, neturi jokios reikšmės. Iš tiesų jos abi atsakė visiškai formaliai. Jei ir galėjo kilti abejonių, tai jos buvo išsklaidytos, kai Komisija, gavusi šių įmonių atsakymus į šį pranešimą, iš naujo paprašė *TKS* patvirtinti, kad ji prisiima atsakomybę už *Thyssen* veiksmus nuo 1993 metų.
- 79 Komisija taip pat teigia, kad Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į išskirtines aplinkybes, leidžiančias jam nuspręsti, kad atsakomybė už vieno juridinio asmens pažeidimą tenka kitam asmeniui. Pirmiausia, *TKS* yra *Thyssen* teisių ir ūkinės veiklos perėmėja. Antra, šios dvi įmonės veikė vieningai, kiek tai susiję su *TKS* perimta *Thyssen* veiklos dalimi. Galiausiai, administracinės procedūros metu *TKS* darė

pareiškimus *Thyssen* vardu. Komisija nurodo, kad Teisingumo Teismo praktika pagrindžia jos požiūrį, jog už *Thyssen* elgesį ji galėjo skirti baudą *TKS*.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 80 Reikia ištirti, ar Pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą, kad 1997 m. liepos 23 d. pranešimu *TKS* neatsisakė savo teisės būti išklaustyti, iškraipė šio įrodymo ir galbūt kitų šio sprendimo 76 ir 77 punktuose minimų dokumentų turinį ir padarė teisės klaidą.
- 81 Šiuo požiūriu Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 62 punkte nurodė, kad neginčytina, jog dėl 1997 m. liepos 23 d. pareiškimo Komisija išimties tvarka turėjo teisę atsakomybę už *Thyssen* nuo 1993 m. gruodžio mėn. iki jos veiklos perdavimo *TKS* 1995 m. sausio 1 d. atliktus veiksmus priskirti *TKS*.
- 82 Tačiau Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 63 punkte teisingai pastebėjo, kad toks pareiškimas, kadangi juo nukrypstama nuo principo, pagal kurį fiziniam ar juridiniam asmeniui sankcija gali būti skirta tik už jo individualius veiksmus, turi būti aiškinamas siaurai. Iš to Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad, nesant kitų argumentų, negalima daryti prielaidos, jog tokį pranešimą pateikęs asmuo atsisakė savo teisės į gynybą.

- 83 Vis dėlto reikia patikrinti, ar, aiškindamas 1997 m. liepos 23 d. pranešimą, Pirmosios instancijos teismas atsižvelgė į su šiuo pranešimu susijusius kitus įrodymus.
- 84 Komisijos teigimu, iš *TKS* atsakymų į du pranešimus apie kaltinimus ir iš jos 1996 m. gruodžio 17 d. laiško aišku, kad *TKS* savo vardu pateikė pastabas dėl savo pačios veiklos ir dėl veiklos, kurią vykdė *Thyssen* prieš tai, kai ją įsigijo *TKS*. Pati *Thyssen* darė nuorodas į *TKS* atsakymus. Todėl, kadangi pastaroji 1997 m. liepos 23 d. pranešime nurodė, jog prisiima atsakomybę už *Thyssen* veiksmus, atliktus prieš 1995 m. sausio 1 d., darytina prielaida, kad ji sutiko sumokėti baudą, kurią už *Thyssen* veiksmus paskyrė Komisija, pabaigusi savo pradėtą procedūrą. Iš to darytina išvada, kad 1997 m. liepos 23 d. pranešimo negalima suprasti taip, jog *TKS* prisiėmė šią atsakomybę tik su sąlyga, kad ją šiuo klausimu iš naujo išklausys.
- 85 Reikia konstatuoti, kad 1996 m. gruodžio 17 d. laiške *TKS* aiškiai nenurodė, jog reiškia ir *Thyssen* poziciją. Be to, *TKS* atsakymas į pirmąjį pranešimą apie kaltinimus buvo pateiktas tik *TKS* vardu ir tik dėl jos veiksmų. Nors *TKS* šiuose dokumentuose pateikė ir savo pastabas apie tam tikrą *Thyssen* veiklą prieš tai, kai ji ją įsigijo 1995 m., 1997 m. liepos 23 d. pareiškimas nereiškia, kad *TKS* manė, jog ji visiškai ir pakankamai pasinaudojo savo teise į gynybą dėl šių klausimų ir kad Komisija turėjo pagrindą, neišklausiusi jos dar kartą, skirti jai baudą už *Thyssen* veiksmus.
- 86 Kadangi Komisija išsiuntė *TKS* ir *Thyssen* atskirus pranešimus apie kaltinimus ir jos atskirai pateikė atsakymus apie veiksmus, kuriais kiekviena iš jų yra kaltinama, tai Komisija, prieš priimdama sprendimą laikyti *TKS* atsakinga už *Thyssen* veiksmus ir paskirti už juos baudą, privalėjo pateikti klausimus ir išklausyti *TKS* nuomonę šiuo klausimu.

- 87 Todėl reikia konstatuoti, kad Pirmosios instancijos teismas visiškai neiškraipė nei 1997 m. liepos 23 d. pareiškimo, nei kitų TKS Komisijai pateiktų įrodymų prasmės. Nusprendamas, kad tai, jog TKS prisiėmė atsakomybę už Thyssen veiksmus, nereiškia, kad ji taip pat atsisakė teisės į gynybą, jis nepadarė teisės klaidos.
- 88 Dėl tariamų išimtinių aplinkybių, kuriomis rėmėsi Komisija ir kurios nurodytos šio sprendimo 79 straipsnyje, pakanka priminti, kad, pirmiausia, TKS nėra Thyssen ūkinės veiklos perėmėja, nes pastaroji bendrovė toliau egzistavimo kaip savarankiškas juridinis asmuo iki pat ginčijamo sprendimo priėmimo. Be to, aplinkybės, jog šios dvi įmonės galbūt veikė vieningai po 1995 m. sausio 1 d., nepakanka, kad TKS galima būtų priskirti Thyssen veiksmus, nes šio sprendimo 82 punkte minėtas principas nurodo, jog juridiniam asmeniui sankcija gali būti skirta tik už tuos veiksmus, kuriuos jam galima konkrečiai inkriminuoti. Kalbant apie administracinės procedūros metu padarytus TKS pareiškimus dėl Thyssen veiksmų, šio sprendimo 85 ir 86 punktuose jau buvo nurodyta, kad jie nesudaro pagrindo spręsti, jog atsakomybė už iki šios datos atliktus Thyssen veiksmus tenka TKS.
- 89 Todėl pirmasis Komisijos priešpriešinio apeliacinio skundo pagrindas atmestinas.

Dėl antrojo ir trečiojo priešpriešinio apeliacinio skundo pagrindų, grindžiamų tuo, kad nebuvo pažeisti teisės į gynybą apsaugos principas ir galimybė ja pasinaudoti

Šalių argumentai

- 90 Kaip antrąjį pagrindą Komisija nurodo, kad ji nepažeidė teisės į gynybą apsaugos principo, nes antrojo pranešimo apie kaltinimus 11F punkte buvo minima, kad TKS

bus atsakinga už veiksmus, kuriuos *Thyssen* atliko dar prieš *TKS* perimant jos veiklą, t. y. prieš 1995 m. sausio 1 d., ir kad Komisija prašo *TKS* aiškiai patvirtinti, jog ji už tai prisiima atsakomybę.

- 91 Kaip trečiąją priešpriešinio apeliacinio skundo pagrindą Komisija nurodo, kad ji nepažeidė *TKS* galimybės pasinaudoti teise į gynybą, ir tai yra aišku iš administracinės procedūros metu *TKS* pateiktų atsakymų ir pastabų. Grįsdama šį pagrindą, Komisija nurodo 2000 m. kovo 16 d. Sprendimo *Compagnie maritime belge transports ir kt. prieš Komisiją* (C-395/96 P ir C-396/96 P, Rink. p. I-1365) 142–146 punktus. Komisija pabrėžia, kad bylos, dėl kurios buvo priimtas šis sprendimas, atveju pranešime apie kaltinimus buvo nurodytas tik vienas pažeidėjas *Associated Central West Africa Lines*, kuri yra jūrinė konferencija, o ne jos dalyviai. Komisija taip pat mini 1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *ARBED prieš Komisiją* (T-137/94, Rink. p. II-303). Komisija teigia, kad, kaip ir bendrovė *ARBED SA*, kuri, Pirmosios instancijos teismo nuomone, galėjo būti laikoma atsakinga už savo antrinės bendrovės *TradeARBED SA* veiksmus dėl to, kad ji atsakė į pastarajai adresuotą pranešimą apie kaltinimus ir prašymą suteikti informacijos, *TKS* pateikė pastabas *Thyssen* vardu, kuriomis rėmėsi pati *Thyssen*.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 92 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 55 ir 56 punktuose pagrįstai nusprendė, kad teisės į gynybą gerbimas visos procedūros, kuri gali pasibaigti sankcijų paskyrimu, metu yra pagrindinis Bendrijos teisės principas, įtvirtintas EAPB sutarties 36 straipsnio pirmojoje

pastraipoje. Jis teisingai priminė, kad šio principo taikymas reiškia, jog suinteresuotajai įmonei nuo pat administracinės procedūros stadijos būtų sudaryta galimybė tinkamai pateikti savo nuomonę dėl faktų ir aplinkybių, kuriais yra kaltinama, tikrumo ir svarbos, o taip pat apie Komisijos turimus dokumentus, kuriais ji grindžia savo kaltinimus. Pirmosios instancijos teismas to paties sprendimo 57 punkte patikslino, kad iš principo už įmonės padarytą pažeidimą turi atsakyti tas fizinis ar juridinis asmuo, kuris tuo metu, kai jis buvo padarytas, jai vadovavo, net jei sprendimo, kuriame nustatytas šis pažeidimas, priėmimo momentu įmonės valdymas buvo perduotas kitam asmeniui. Svarbu pridurti, kad pranešime apie kaltinimus, atsižvelgiant į jo svarbą, turi būti aiškiai nurodomas juridinis asmuo, kuriam gali būti skirtos baudos, ir pranešimas turi būti adresuotas būtent jam (žr., be kita ko, 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *ARBED prieš Komisiją*, C-176/99 P, Rink. p. I-10687, 21 punktą).

- 93 Kadangi Komisija šių principų laikėsi ir išsiuntė *Thyssen* bei *TKS* atskirus pranešimus apie kaltinimus, kyla abejonių dėl pastarajai įmonei inkriminuojamų veiksmų apimties ir to, ar jai reikia gintis nuo *Thyssen* išsiųstame pranešime apie kaltinimus pateiktų kaltinimų. Todėl antrajame pranešime apie kaltinimus pateikta nuoroda, kad atsakomybė dėl dar prieš sukuriant *TKS Thyssen* atliktų veiksmų tenka *TKS*, negalėjo išsklaidyti visų abejonių. Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 84 ir 86 punktuose, nors prašymas, kad *TKS* patvirtintų savo atsakomybę už *Thyssen* veiksmus, ir *TKS* pareiškimas šiuo klausimu išaiškino atsakomybės perėmimo problemą, jie nepanaikino būtinybės atsakyti, ar *TKS* turėjo galimybę pateikti savo požiūrį į visus veiksmus, kuriuos *Thyssen* kaltinama atlikus 1993–1995 metais.

- 94 Kadangi Komisija *Thyssen* ir *TKS* išsiuntė atskirus pranešimus apie kaltinimus, pastarosios teisę į gynybą ji būtų užtikrinusi, tik jei išsiuntusi antrąjį pranešimą apie

kaltinimus ji būtų jai pasiūliusi pateikti turimas pastabas ir dėl konkrečių *Thyssen* pateiktų kaltinimų.

- 95 Iš to matyti, kad, nors *TKS* ir pateikė išsamią nuomonę dėl klausimų, susijusių su iki 1995 m. sausio 1 d. *Thyssen* atliktais veiksmais, Komisija padarė procedūrinį pažeidimą, kurį *TKS* teisingai apskundė. Todėl Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 66 punkte pagrįstai nusprendė, kad Komisija nesudarė *TKS* sąlygų pateikti savo pastabų dėl veiksmų, kuriais kaltinama *Thyssen*, tikrumo ir svarbos, todėl *TKS* šiuo klausimu negalėjo pasinaudoti teise į gynybą.
- 96 Pridurtina, kad teismo praktika, kuria remiasi Komisija, t. y. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *ARBED prieš Komisiją* ir Teisingumo Teismo sprendimas *Compagnie maritime belge transports ir kt. prieš Komisiją*, niekaip nepagrindžia Komisijos pozicijos. Pirmosios instancijos teismo sprendimą Teisingumo Teismas panaikino apeliacine tvarka. Teisingumo Teismas, be kita ko, vadovaudamasis sprendimu *Compagnie maritime belge transports ir kt. prieš Komisiją*, nusprendė, kad Pirmosios instancijos teismas klaidingai konstatavo, jog Komisija, neišsiųsdama pranešimo apie kaltinimus *ARBED SA*, tačiau nubausdama ją bauda už jos antrinės įmonės veiksmus, nepadarė pažeidimo, dėl kurio ši Komisijos sprendimą reikėtų panaikinti kaip pažeidžiantį teisę į gynybą (žr. minėto Teisingumo Teismo sprendimo *ARBED prieš Komisiją* 24 punktą).
- 97 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad antrasis ir trečiasis Komisijos priešpriešinio ieškinio pagrindai atmestini.

- 98 Nepatenkinus nė vieno Komisijos priešpriešinio apeliacinio skundo pagrindo, jis atmetinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 99 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą, taikomą apeliacinėse bylose pagal to paties reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Tačiau pagal šio straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą, jei kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Teisingumo Teismas gali nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas. Kadangi *TKS* ir *AST* apeliaciniai skundai ir Komisijos priešpriešinis apeliacinis skundas buvo atmesti, kiekviena iš šalių turi padengti savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinius skundus ir priešpriešinį apeliacinį skundą.**
- 2. *ThyssenKrupp Stainless GmbH, ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA* ir Europos Bendrijų Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.